SUVANNON SEUTU

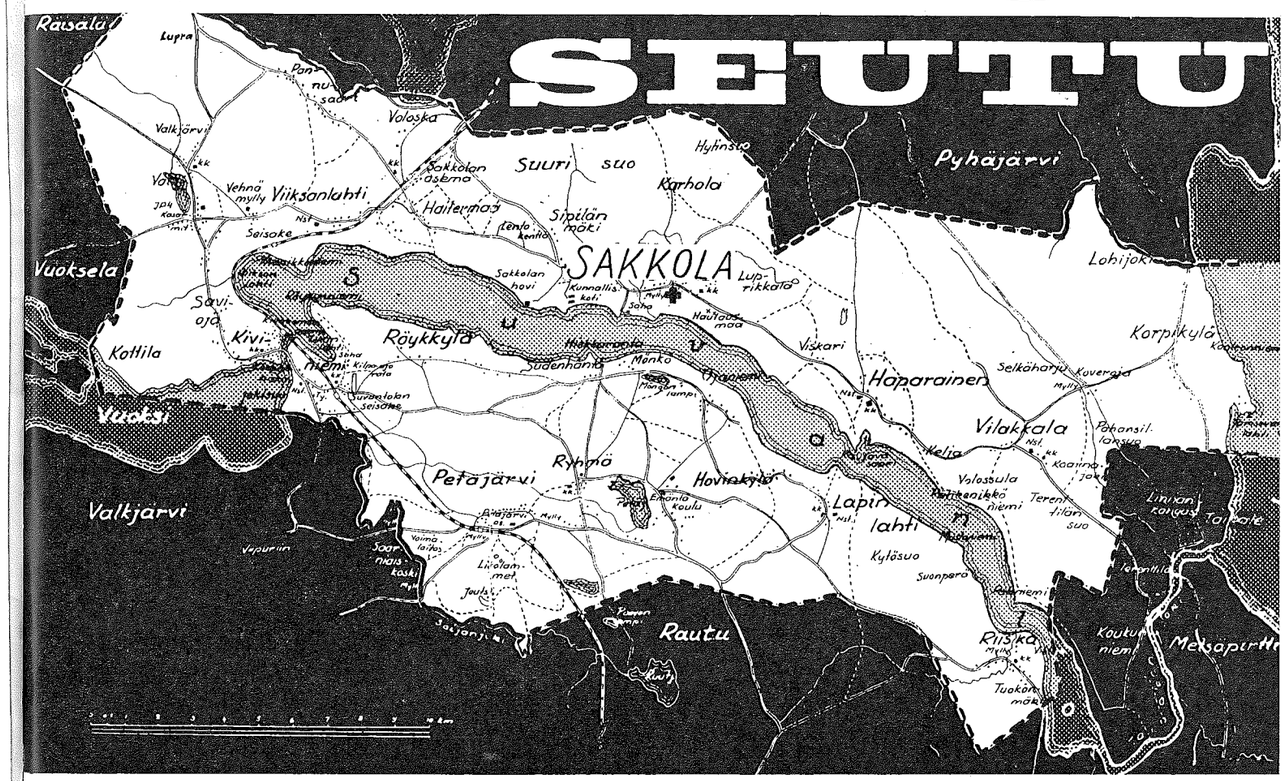

SUVANNON YMPÄRISTÖN KOTISEUTU-LEHTI • Julkaisija

SUVANTO SÄÄTIÖ

N:o 1 1970

HELMIKUU

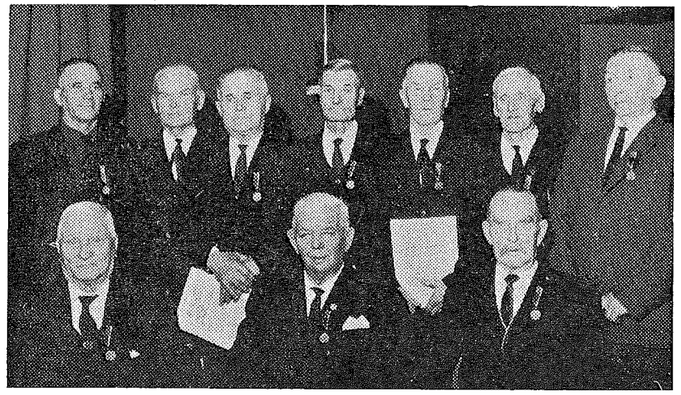

Entisen Sakkolan kunnanvaltuutetut oli kutsuttu Lempäälään, missä heille luovutettiin karjalaisen siirtoväen mitali.

VAIENNEET KELLOT

Eräänä sateisena lokakuun päivänä, muutama vuosi sitten, oli määrä toteuttaa pitkäaikainen toiveeni. Siksi seisoin Kansallis-Museon portailla, jo ennen kuin ovet avautuivat, ne ovet, jotka kätkivät taaksensa jotain hyvin kallisarvoista.

Oli siinä kaiken ikäistä odottelijaa, suurin osa koululaisia.

Ovien auettua, siirtyi koko joukko eteenpäin. Sain siis yksin poiketa omalle taholleni, sinne missä vanhoja kirkkojen esineitä säilytetään.

Oli siinä katselemistä ja ihmettelemistä miten taidokkaasti monet puu-veistokset oli tehty. Kuitenkin tämän ihailun ja ihmettelyn keskellä täytyi rientää eteenpäin, sillä päämäärä oli vielä saavuttamatta.

Vihdoin eräs sivuholvi herätti huomioni, siksi poikkesin sinne ja aivan oikein, päämäärä oli saavutettu.

Siinä ne oli korokkeella rinnakkain kolme kirkonkelloa, keskimmäisenä se jossa oli vuosiluku 1616.

Siinä olivat vaienneet kellot, hiljaa, — Hiljaa olin minäkin, mutta "muistojen siivet,, teki matkaa, niinkuin kirjailija Aava, saman nimisessä runossaan sanoo. Siksi lainaankin siitä tähän muutaman sanan. —

Tuol' kirkko puuntaa,
nousten tuhkastaan
Sen kruunuin prismat, kiiltää ikkunoista, —
Ja tapulista malmi vakavaan, —
soi, kuusitoista sataa kuusitoista.

— On vuosisadat täällä hetki vain,
näin kertoo kello, keväät on kuin unta.
Ja usein kätkee loiste kukintain,
mut kasvuun selviävät hangen alta.

— Näin kertoo kello, sitä kuuntelin,
mä nuorna, miehuudessa, siellä ennen
kirkkohon jos milloin suuntasin,
tai kalmistohon, vainaan vuoksi mennen.

Näistä Aarvan muistoista, minunkin siipeni jatkoi matkaa vuosikymmenien taakse. — Siellä kalmiston tiellä nuo kolme kelloa soitti, sitä tuttua säveltä, näihin sanoihin. — "Tän tuuvua, tallel' pannua, — mullal' mulla tua". —

Kuinka paljon nuo kellot kertoi, ja kuinka paljon teki muistojen siivet matkaa. — Vain vähäisiä pisaroita, sieltä täältä, sain talteen.

Amalia Hartikainen

Nämä 30 vuotta

Tasan 30 vuotta sitten elimme kansakuntana masentavaa ja raskasta aikaa. Venäjän mahtavat sotajoukot olivat silloin kaikkialla vyöryneet rajojemme yli tarkoituksella tuhota joukkomme ja vallata maamme omien tarkoitusperiensä saavuttamiseksi. Tätä emme olisi alussa uskoneet oikein todeksikaan, että pieni, rauhaa rakastava kansamme voi joutua väkivallan kohteeksi. Totuus oli kuitenkin tällöin toinen. — Sodan pilvet salamoivat yllämme, sadat jopa tuhannet urheista miehistämme olivat jo kaatuneet puolustusriviemme etulinjassa sodan ensimmäisinä päivinä ja lähes puolimiljoonainen karjalaisheimo suoritti korpivaellustaan katkeruuden ja pelon vallassa kohti tuntematonta tulevaisuuttaan.

— Koko heimomme ja kansamme elämä oli tällöin vaakalaudalla.

Meillä ei ollut silloin voimaa suuruudessa eikä aseissa puolustaa oikeuksiamme, mutta meillä oli usko oikeudenmukaisuuden voimasta, meilloli voima kodin ja isänmaan rakkaudessa ja meillä oli voima kansojen kaitsijassa, joka korpivaelluskautenamme viitoitti meille oikean tien. — Kun nyt olemme kulkeneet 30 vuoden ajan ja eläneet ikäänkuin uutta etsikkoaikaamme, niin tekee mieli tänä päivänä kysyä. Onko meillä yksilöinä, heimona ja kansana vielä jälellä nuo voimaelementit tai ovatko ne ladatut uudelleen kaiken koettelemuksen jälkeen.

Kun luemme lehtiä, kuuntelemme radiota, katselemme televisiota ja seuraamme yleistä keskustelua, niin emme ole vakuuttuneita niistä voiman lähteistämme, joiden varassa me jaksoimme kahden sodan raskaat vuodet. Emme näe kansassamme enää riittävää yksimielisyyttä, emme näe riittävää isänmaan rakkautta ja emme näe kansamme rakentavien voimien esiinmarssia, vaan eikö ole päinvastoin yleisenä ilmiönä protestihenki pienen kansamme yllä. — Protestihenki on paikallaan joissakin asioissa ja se on myös kansaamme kehittävä voima, mutta jos se viedään niiden arvojen keskelle, joissa on ollut meidän pelastuksemme 30 vuotta sitten, niin olemme kulkemassa kohti synkää tulevaisuuttamme. — Karjalaisina naisina ja miehinä me ehkä parhaiten tunnemme pelastuksemme taustan ja ehkä parhaiten myös osaamme asennoitua ajan virtauksia vastaan. 30 vuoden takaiset kokemukset ja muistot eivät voi häipyä "näkökentästämme" uudessakaan etsikkoajassamme.

AR

Säätiön opintoavustukset

Opintoavustusten hakijoiden määrä on voimakkaasti kasvanut, ollen vuosittain n. 150 hakijaa. Samanaikaisesti ovat säätiön tuotot, jotka pääasiassa ovat korkotuloja, vähentyneet indeksin poisjäämisen takia. Säätiön hallintoelimet ovat pohtineet asiaa ja päättäneet jakaa opintoavustuksia ensi vuodesta alkaen siten, että erilaisissa ammattikouluissa ja oppikoulun lukioluokilla opiskelevat saavat vain kerran. Jaettava avustus on yksivuotisissa oppilaitoksissa n. 50:—, useampivuotisissa ja oppikoulun lukioluokilla n. 80:— ja korkeakouluopiskelussa n. 100:—.

Tämän mukaisesti eivät ensi vuotena saa avustuksia ne lukioluokilla olevat opiskelijat, jotka ovat tänä vuonna saaneet.

Hakemukset pitäisi lähettää helmikuun aikana osoitteella: Yrjö Raaska, Mantere LEMPÄÄLÄ. Moninkertaisen kirjeenvaihdon välttämiseksi on seuraavien tietojen ilmoittaminen anomuksen yhteydessä välttämätön: Selvitys siitä, missä kylässä vanhemmat ovat asuneet Sakkolassa vuonna 1939 tai 1944, missä oppilaitoksessa hakija opiskelee, aikaisemmin säätiöltä saatu avustus sekä **tarkka osoite.** Joka vuosi tulee puutteellisella osoitteella varustettuja anomuksia, joista sitten aiheutuu harmia puolin ja toisin. Jonkin verran tietämättömyyttä aiheutuu myös säätiön säännöissä olevasta pykälästä, jossa avustuksen myöntämisen ehtona on se että ANOJAN tai hänen VANHEMPANSA ASUINPAIKKA (henkikirjoituspaikka) pitää olla SAKKOLA vuonna 1939 tai 1944. EI SIIS RIITÄ PELKÄSTÄÄN SE, ETTÄ ON JOSKUS SYNTYNYT SAKKOLASSA, mutta muuttanut ennen sotia pois, tällaisissa tapauksissa ei sääntöjen mukaan voida avustusta myöntää.

KIRJOITUS-KILPAILU

Suvannon Seutu kutsuu avustajiaan ja ystäviään kirjoituskilpailuun vapaista aiheista. Jaamme palkintona 100 mk:aa. Kirjoitukset on lähetettävä nimimerkillä varustettuna, jos mahdollista koneella kirjoitettuna, käsin kirjoitetutkin kelpaavat, ensi maaliskuun loppuun mennessä, osoitteella Suvannon Seutu Vakkala NARVA.

Suvanto Säätiö kerää valokuvia

Kaikki Suvannon Seudun asiamiehet ottavat vastaan ja keräävät Sakkolalais-aiheisia valokuvia. Kuvat voi lähettää myös osoitteella Viljo Purontaa Suvannon Seutu NARVA. Saapuvat valokuvat luetteloidaan ja otetaan kopiot, jonka jälkeen valokuvat palautetaan omistajalleen viimeistään v. 1970 kuluessa.

Toivomme kaikkien sakkolalaisten myötämielisyyttä keräystämme kohtaan ja antavan käyttöömme valokuvia, jotka toivomme saavamme ensi vuoden tuokotöihin mennessä.

Toimituksen tuoli

Hyvää jatkoa alkaneelle vuosikymmenelle!

Jopa kerrankin onni äijää potkaisi. Pääsin, siviilissä nimittäin, ensi kerran kipujen kautta valkeansisaren hoiviin. Ja ne kädet oli lämpöiset kun ranteesta pulssia mitattiin, sekä "pistäjän" kädet osovat ja neula teroitettu. Jos kiljaissa tahtoo niin kymmenen minuutin etuajalla on alettava muutoin jää huutamatta. Pispalan tyyliä ei edes kokeiltu. Se, Pispalan pistäjäin tyyli on sellainen, että ukko ensinnä ahdetaan kapeaan komeroon, ettei pääse sivuttain pakoon, sitten täti käy tukevasti istumaan selän päälle, tollainen 110 kiloinen ystävätär, ja vasaraa apuna käyttäen lyödään kuusi tuumaisella, sinkityllä tosin, naulalla reikä ahteripuoleen, johon reikään sitten sovitetaan vasta lääkeruisku, ja painetaan nesteet sisälle ja lihakseen. Kolmen tuuman naula ei kuulemma kelpaa, vaikka uhriksi joutunut itse ostaisi, kuusi

tuumaisella vain, kuin ennen Lotinapellon lohkolla.

Tilaajamäärä on noussut reippaasti yli puolentoista tuhannen vsk:n. Kiitokset asiamiehille ja tilaajille. Tilauksia on tullut kaikkialta lisää, postista rautatiekirjakaupasta, osuusliikkeistä, kirjakaupoista, asiamiehiltä ja yksityistilauksina. Niitä asiamiehiä ja naisia, joilta on tilauslistat lähettämättä kehoitan lähettämään ensitilassa, jos jokin tilaaja jää pois niin toivoisin merkinnän mistä syystä, esim. kuollut, muuttunut toiselle nimelle.

Muutamista lukijain itsensä tilaamistakin vuosikerroista on kuusi markkaa saamatta, toivoisin saavani maksun, mieluisaa olisi saada tältäkin vuodelta samalla syssyllä, olisi hyvä mieli molemmilla. Jos satun pahalta kupeelta nousemaan voin potkaista ja katkaista koko lehden lähettämisen. Sekös meitä molempia harmittaa.

Henkilökohtaisesti on neljä henkilöä kieltänyt lehden lähettämisen, naisten kannan kyllä ymmärrän, mutta pojat! Kannattaako olla niin hyvin toimeentuleva, että voi jättää lapsisessa perheessä sakkolaisena Suvannon Seudun tilaamatta, kun ei maksa kuin 6 mk vsk:a? Tässäkin numerossa on Suvanto Säätiöltä opintoavustukset ilmoitettu haettaviksi. Olemme saaneet uusia kirjoittajia, kiitokset Bertta Valtoselle, Aarne Roiniselle ja Arvo Koholle ansiokkaista kirjoituksista. Kohon kirjoitussarja jatkuu lähinumeroissa, käsitellen Kiviniemen Urheilijain toista vuosikymmentä jatkunutta vireää toimintaa. KU:a ei Sakkolan Historiaa teos edes tunne. Nyt koetetaan kömmähdys edes jossakin määrin korjata. Terveiset muistamisista myös Keski-Suomeen "Yllölle" ja Soinille sekä Rahikan Einolle Pöljään.

Onkohan Matti Pietiäinen, kunnankirjuri vielä elävänä ja missä? Entinen maileriopplaasi "Simo-

Ent. Sakkolan kunnanvaltuutetut koolla Lempäälässä

Mukana oli myös kaksi Sakkolan ensimmäisen valtuuston jäsentä: Antti Kuisma Turusta ja Edvard Raaska Vesilahdesta.

Suvanto Säätiön hallituksen pj Yrjö Raaska toivotti nämä sakkolalaiset kunnallismiehet tervetulleeksi. — Näinä päivinä tulee 30 vuotta siitä kun Sakkola oli jätettävä taistelualueeksi ja siviiliväestö joutui lähtemään kauaksi kotiseudultaan.

Välirauhan aikana kunnallinen toiminta jatkui jonkin aikaa, kunnes Sakkolan kunta, toisten luovutettujen kuntien tavoin lakkasi olemasta v. 1948.

Sakkolan ent. kunnan henkisen perinteen vaalimiseksi perustettiin 1947 Suvanto Säätiö jolle jäljelläolevat kunnan ja eräiden muiden yhteisöjen varat luovutettiin. Tästä vuodesta lähtien on Suvanto Säätiö kutsunut sakkolaisia kokoontumaan yhteisiin tilaisuuksiin, nyt on katsottu valtuutettujen olleen jälleen vuorossa. Kiitokseksi pitkäaikaisesta työstä Sakkolan ja sakkolalaisten hyväksi.

Tämän jälkeen luovutettiin ent. valtuutetuille Karjalan siirtoväen mitalit kunniakirjoineen.

Säätiön tarjoaman lounaan aikana muistelivat Antti Kuisma, Aleks Kallonen ja Edvard Raaska elämänmenoa Karjalassa.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Vilkke" kutsuu. Kirjoituskilpailumme on käynnissä. Kirjoittakaa kaikki omalta kohdaltanne ja elämän vaiheista. Aihepiiri on vapaa vanhasta ajasta tähän päivään ja huomiseen.

Hartauskirjoituksista on huutava puute ROVASTIT, papit ja kaikki aiheen hallitsevat kirjoittajat lähettäkää kirjoituksii meijän lehtie, muuten on täys peta.

Valokuvakeräys on lähtenyt liikkeelle, vauhtia mukaan.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME
ja
MYYMÄLÄAUTOMME
PALVELEVAT TEITÄ

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Riiskan kyttä oli kettua vahtimassa kaksi piippuinen torrokka latingissa. Kun naapurin nuori pari tuli riijaamaan kopin eteen. Kun kaikki oli hiljemmillaan niin silloin paloi kaksi latinkia pyssyn piikussa. Ukko päivittelemään: — Voi syötävän pyssy ko on herkäs latingis, mut ei sil muute kahta kettuu yh'aikua saiskua. Sen pittiä lauveta justii sillo ko pittiäki!

*

Pastori juominkien loputtua isännälle: — Eiks siu uo yhtiä sitä pohjuapalanutta pontikkua?

ARVO KOHO

Lapsuuteni Kiviniemi

Isä Matikainen ja Poika Matikainen ajoivat hevosella tyhjässä heinäreessä Kiviniemen maantiesillalla. Isä Matikainen oli ajattelija. — Sanppas sinä poika Matikainen! — sanoi isä Matikainen — kuinka monta litraa tuossa koskessa on menny vettä? — Sanoppas sinä isä Matikainen! — kuinka monta litraa siitä on vielä menemättä? — kysyi poika Matikainen.

Törötorilla sitten isä Matikainen ja poika Matikainen katselivat teleffoonipylvääseen naulattua ilmoitusta: joku näytti elokuvia jossakin. Poika Matikaisen teki mieli mennä ja pyysi rahaa. Ei isä Matikainen antanut. Tuumaili vain: — hyväthän ne on ne kuvatkin mutta se puuro.

Törötori oli liikepaikka, jonka ympärille olivat sijoittuneet: Sakkolan Osuuskauppa, Kareiset, entinen tohtori Långin talo, jossa oli myöhemmin Koirasen sedän kahvila, Liusen Ruuto, Sipposen Joska, Lampun Albert ja Kohon Helmi os. Limatius.

Se seikka, miksi Helmi oli Limatius johtuu yksinkertaisesti siitä, että hänen isänsä oli Limatius. Lättiläinen — mikä lie ollut. Suomenlahden kalastajat olivat aikoinaan vieneet haileja Tallinnaan ja tuoneet tullessaan elämisen tarpeita. Olivat tavanneet akattoman miehen ja suositelleet tälle kotivävyn paikkaa Suomen puolella: Ukko oli paksu ja pahannäköinen, suostui tuumaan, tuli mukaan ja hakeutui Kurkijoelle, tapasi mum-

SAKKOLALAISET,

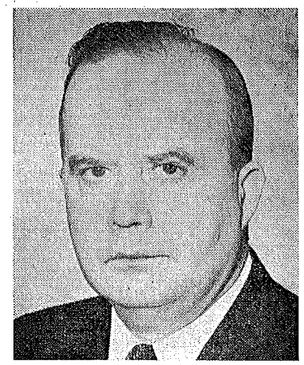

jotka olemme saaneet uuden kotiseudun täältä Hämeestä, pidämme paljon myös tästä seudusta, joten toivomme, että luonto ja me voisimme hyvin. Kun se rakas valtio nyhtää täältä vauraalta seudulta veroja ja paljon, voisi se myös muistaa meitä teillä ja monella muulla tärkeällä asialla. Emme tietenkään voi tästä aina olla muistuttamassa, mutta kun nyt tulevat ne nk. "maalis"-vaalit, tiedän yhden, jolle voimme asiaamme eteenpäin vietäväksi uskoa, liberaalisesti tavallisen ihmisen asioita ajatteleva on VÄHÄMÄEN REINO, on mies, joka on kunnialla hoitanut yhdeksän vuotta kunnan asioita, ei taivu lahjomalla, eikä viinalla, koska on täysin absolutisti molempiin, jota ei voi kaikista nykyaikana sanoa. Varmaan ajattelette, miksi kirjoitan meidän lehdessämme autoteknikko Reino Vähämäestä, mutta en voinut olla vaiti vävypojastamme, sillä ei varmaan moni teistä tiedä kuka jakaa Reinon kanssa surut ja ilot. Viipurissa kasvoi Kirsin tyttäristä yksi Helvi-nimisenä, joka on nyt Reinon parempi puolisko. Kai muistatte sen vanhan sanonnan siitä perheenpäästä ja päänkääntäjästä, ja Helvi on jos kukaan aito Karjalantytär vilkas ja vieraanvarainen karjalan murteineen.
Luulen, ettei Reino Vähämäki ole teille monellekaan kovin vieras, sillä olettehan useammat katsastaneet autoanne, kun autoanne on tullut ihailemaan hyvin voivan näköinen hymyilevä kaveri ja on jopa hyväksynyt autonne katsastuksesta läpi, silloin olette tavanneet "Reskan".
Jos luette tämän, ajatelkaa asiaa, sillä uutta verta mielestäni se pääkallon paikka tarvitsee.
Olen itse saanut täältä myös appivanhemmat, mutta syntyjäni olen Petäjärven Lamppuja, nyt Olavin kanssa samoissa leivissä.

Ei unohdeta Helvin Reinoa, eihän? Terveisin
Eila Maria Petäjäniemi, os. Sarismala ent. Lamppu.
TAKAHUHTI.

(Ilmoitus)

moni, siitti Helmin ja pian kuoli.

Kurkijoella piti suurta taloaan Koho-Pekka. Hyvin vanhoille Kiviniemeläisille kovin tuttu. Hän oli karjaparisniekka: Hän osti aina karjalauman, jota sitten kuljetettiin maanteitse Kiviniemen kautta Pietariin. Karjaa syötettiin ja lepuutettiin aina välillä. Tällaisia paikkoja oli hänellä Kiviniemessäkin kaksi: toinen Saviojalla — ja toinen jossain Koppasen mäellä. Isäni oli poikana ollessaan näillä matkoilla mukana ja oppi Pietarissa auttavasti vennäikielen. Liekö nällä matkoillaan tai muuten tavannut ahkerasti lauleskelevan Helminsä, joka oli kuulemma silloin 18-kesäinen.

Nuoret menivät yhdessä Savonlinnaan, vuokrasivat kasinon, jota hoitelivat pari vuotta; siirtyivät sitten Ouluun. Isä opiskeli ruotsin kieltä ja ryhtyi tuottamaan vaunulasteittain sillejä Norjasta Haaparannan kautta. Kuului jokin sillivaunu märäntyneen jonnekin, koska silloin kun minä rupesin muistamaan ollessani jotain 5:n päälle, 1915, isällä oli kauppa kalarannassa ja äiti piti ompeluliikettä aivan Oulun aseman lähellä veturinkuljettaja Heikkilän kivimuurissa. Muistini alkaa oikeastaan tapauksesta, kun olin päässyt äidin kanssa kirkkoon ja minulle tuli hätä. Ahdasta oli — oli muistaakseni jouluaamu — ja minulle tuli hätä. Äiti tunki nenäliinansa minun housuihini ja sanoi, että laske pois! — Äiti ikävöi etelään. Hän ei oikein pitänyt asiakkaistaan, jotka puhuivat ruotsia. Hän valmisti nimittäin pitsipuseroita, joissa oli värillinen satiinivuori. Isä oli saanut päähänsä, että hän perustaa perunajauhotehtaan Kiviniemeen, kun sinne pian ruvetaan rakentamaan rautatietäkin ja isä tunsi paikan poikavuosiltaan hyvin. Sitten lähdettiin. Ajat olivat epävakaat. Tossulla oli pitkä tukka ja kaksi lettiä. Junan ikkunoihin vedettiin pimennysverhot asemilla, missä oli venäläistä sotaväkeä. Muistan kun Kauhavan asemalla tirkistelin ihmeissäni naista, joka myi puukkoja — naisella oli pitkät viikset. Kiviniemessä päästimme asumaan Käpin Topin ja Jalmarin taloon, lähelle tulevaa rautatieasemaa. — Rautatien rakennustyöt alkoivat ja meille rakennettiin mökki Törötorin laitaan. Niin oli neljä muukalaista kulkeutunut mukaan Törötorin kuvaan. Elämä alkoi hiljaa kasvaa.

Aivan lähellä oli Simo Junan talo — ja siellä Iivari. Häntä sanottiin Vellinki Iivariks. Myöhemmin olen joskus ihmetellyt, että pitäisikö se kirjoittaa Vellingk, jolloin se kai viittaisi Inkerinmaahan päin — tai Welling, jolloin se viittaisi Englantiin päin. En ole tullut koskaan kysyneeksi. Iivari oli joka tapauksessa suuri ja kiehtova persoonallisuus, jo pikkupojasta saakka. Hän oli minua hieman vanhempi ja ilmeisesti melkoisen varhaiskypsä, joten hän oli älyllisesti päätänsä pitempi meitä kaikkia muita. Heillä oli vielä silloin se vanha asuinrakennus ja lähempänä koskea oli savusauna. Meistä tuli Iivarin kanssa hyvät kaverit. Kylään alkoi tulla lisää rautatien tekijöitä. Elämä kylässä alkoi kiehua kirjavana. Iivari osasi lukea jo suoraan ja kertoili meille mitä kirjoissa sanotaan.

Minulle tuli kiire oppia lukemaan. Juoksin kiertokoulua kosken puolella Vuorisen Paavon piharakennuksessa. Riikosen Hilma opetti minut lukemaan kahdessa viikossa. Ei halunnut ottaa tästä kiitosta itselleen, vaan sen sijaan kehui minua — siihen aikaan oli vielä "hienoja" ihmisiä. Tämän kiitoksensa hän kirjoitti kauniilla käsialalla sen Uuden Testamentin kanteen, jonka hän antoi minulle muistoksi. Juoksin innoissani kotiin ja onnellisena ojensin kirjan isälle. Isä selaili kirjaa rauhallisesti — äitikin oli tullut mukaan — luki Kaisan omistuskirjoituksen sopivasti painottaen niitä sanoja, jotka tässä tilanteessa näyttivät olevan niinkuin perheen yhteisen onnen kannalta tärkeitä — katsoi äitiäni silmiin, joihin näytti jo valahtaneen kyyneliä ja hän hymysi onnea — katsoin äitiä liikuttuneena — ja kun hänen katseensa tapasi minua, lapsensa silmät — luulen hänen lukeneen niistä, — että Jumala on. — "Vaimot nuo uskossa väkevät — Jumalana näkevät".

Kun siltaa myöten tultiin oli ensimmäisenä oikealla siltavahdin

Hyvä on, hyvä on,
putket ovat historiaa.
Asa möi 60 päivässä
koko loppuvuodeksi
tarkoitetut Asavisionsa.
Entä sitten?
Minusta tuli kuuluisa
ja minä pääsen historiaan.
Ja Asan pojat itkevät
ja paiskivat ylitöitä
saadakseen kauppaan
tarpeeksi paljon lisää
"sataprosenttisiaan".
Sen siitä saa, kun
menee tekemään historiaa.

ASAVISIO
100% TRANSISTOROITU
Saimme taas erän.
kairimo
KODIN TAVARATALO
Lempäälä, puh. 74 402

mökki, jossa asui varemmin Åkerlundin Ville. — Myöhemmin Väätäsen Matti perheineen. Sitten tuli Joos Sipposen eli Sipposen Joskan 2-kerroksinen varastorakennus, jonka toiseen kerrokseen johti ajosilta. Alla oli tie, oikealla oli talo: Sipposen Joskan asunto — ja kaupparakennus. Tie kääntyi sekä oikeaan että vasempaan ja edessä oli meidän mökki: täsmälleen 5 m x 5 m. Sipposen Joskan tontin aitavieressä oli pitkä hevospuomi. Tällä puomilla me pojat tasapainotaiteilimme aina kun se ei ollut hevosien käytössä. Ei Joska meitä siitä koskaan pois hätistellyt. Ei hän ajanut pois meitä varastorakennuksensa ajosillaltakaan, josta talvisin pitkät päivät laskettelimme mäkeä kaikilla mahdollisilla tavoilla maantien poikki. Nämä muutamat rakennukset olivat meidän senaikainen elämänpiiri. Törötori, joka lienee Pitkäsen Yllin, tuon mainion välkkypään keksintöä, muodostui vasta myöhemmin. Tuolloin elettiin Kiviniemessäkin yleensä maataloudesta ja tämä elämänmuoto oli kehittänyt ympärilleen hyvin arvokkaan talonpoikaiskulttuurin, jossa oli sellaisia eetillisiä arvoja kuin: avioliitto, koti, isänmaa, kirkko ja oikeus. Naapuri oli kuin toinen koti ja vanhemmat ihmiset, jotka eivät olleet enää niin töihinsä sidottuja, olivat meidän lasten mielestä kaikki vallan verrattomia. Tuo elämänmuoto, jota ihmiskunta oli kehitellyt ehkä kahdeksan vuosituhatta oli aineellisesta köyhyydestään huolimatta henkisesti rikas. Eihän sitä lapsi voinut tajuta, mutta minulla oli ainakin lapsena rauhallinen, turvallinen ja lämmin olla.

Vaikka rautatietä oli hiljalleen tehty ei se millään tavalla suuremmin ollut muuttanut maailmaa. Pienessä kupilassamme oli melko vilkasta, mutta rauhallista. Sitten tulivat sillanrakentajat. Heitä kävi kuppilassammekin. Näillä miehillä oli uusia aatteita. He kiistelivät kiihkeästi keskenään ja joutuivat vähän väliä riitaan äitinikin kanssa, joka koetti puolustella omaa kristillistä kantaansa. Hän taisteli kuin naarasleijona oman uskontonsa puolesta, vaikka kirkkoa hänkään ei hyväksynyt: oli helluntailainen. Hän oli uskossaan niin fanaattinen, että kielsi kuppilassaan tupakanpolttonkin. Ei käy sanoi isä — sinähän karkoitat kohta kaikki asiakkaat. Lastensa leivän vuoksi oli äidin tarkistettava uskonsa rajoja. Tupakanpoltto sallittiin taas. Keskustelut käivät yhä kiihkeämmiksi. Minä en asiasta mitään ymmärtänyt, mutta kuulin, että Marx ja sosialidemokraatti olivat sanoja jotka hyvin usein sylkäistiin miesten suista. Sivuutan tuon sillanrakentajien vaiheen — joka muuten vastaa melkolailla tilannetta nyky Suomessa vaikka aikaväliä onkin yli 50 vuotta — koska en ole koskaan ollut kiinnostunut politiikasta, enkä ole kuulunut mihinkään puolueeseen.

Sivuutan myös seuranneet suomalaisten keskinäiset aseelliset kahinoinnit, jotka näin järkyttävän läheltä ja olen koko elämäni ajan kysynyt: — mitä varten tämä kansallinen häpeä.

Koko kansakoulussa käyntini ajan elettiin tämän painajaisen raskaan pilven alla. Nuoriso alkoi kuitenkin nopeasti toipua. Naskalin pojat lähtivät aamulla Saviojalta kävelemään Törötorille päin ja matkalla aina liittyi toisia kouluun menijöitä. Mentiin sillan yli, läpi Linnanhaan, pitkin rautatietä Hilma Koskenjaakon koululle. Paljon oli kavereita ja paljon olisi muistettavaa. Kerrottakoon vain, että koulun hiihtokilpailuissa Röykkylän pojat olivat niin mahdottoman hyviä menemään, että me Kiviniemen pojat emme millään tahtoneet päästä ohi. Aika meni koulussa nopeasti ja siirryin Viipuriin jatkamaan.

Kirje isältä:

Kiviniemi 3 p Marraskuuta 1922

ARVO POIKANI.

Saimme kirjeesi jonka lähetit tämänkuun 1 päivänä. Se oli lyhyt, mutta lysti, siinä suhteessa, että sinät olet saanut siksi hyvät arvostelut ja sinun luonnossas kun on kerran sellasta jatkuvaa kestävyyttä niin on toivo, että pääset ensimmäiseksi luokallasi, se yritys kannattaa tehdä jos kerran vaan suinkin pystyy, sillä se on tässä maailmassa kertakaikkiaan sillä tavalla että paras saavutus tulee palkituksi ja sitä seuraavat joutuu pikemmin unhotuksiin jos vertaa esim. urheilusaavutuksiin niin Hannekselle ne hurrraa vaikka tosissaan ne yrittää toisetkin. Muisteleppa kun sinä alotit kansakoulua olit luokallasi keskivälissä mutta silloin ei sinulla ollut omaa ahkeruutta, mutta siitä asti kun olet ahkeruuten ottanut omaksi asiaksesi on paperit olleet parempaan päin.

En tullut rahaa lähettäneeksi kuin 200 markkaa. Mutta Äitisi tulee 12 p. sinne niin hän tuo rahaa ja evästä vaan jos et luule siihen asti riittävän niin kirjoita lähetän postiosoituksena milloin tarvitset, olen maksanut kaikki tavaralaskut joten en ole velassa. Koirasen Jalmarilta ostin 5 syltä halkoja 165 mk syli kotia ajettuna. Nyt on halkoja kevääseen asti. Yö vieraita on ollut niin paljon kuin uutelle puolelle on sopinut vanha puoli ei ole ollut lämpöisenäkään Maito on nykyisin vähissä, mutta ei toimita ruveta vaihtamaan tähän aikaan poikivaa lehmää kun pitäisi antaa toista tuhatta väliä, pitämme entiset. Täällä on laiva liike täytessä käynnissä ja ihmisiä kulkee päivässä kymmenittäin

karttuuttamassa villoja Vuosalmen huopatehtaassa. Nykyisin on palvelijoilla vapaa viikon ajat niin ne kulkee paljon. Suvannon laiva on yötä Kiviniemessä. Aatos luistelee siltatuvan notkossa aina loma ajalla. Mutta niistä läksyistä sitä tarvitsee aina muistuttaa. Äitisi tuo ne luistimet sinulle ja sitten yhtenä ostatte sukset sinulle ja Aatokselle. Aatos olisi ostanut Käpin Taimin sukset, mutta minusta ne on huonot. Walitse oikein hyvät. Nyt terveyttä ja hyvinvointia toivoen sinulle. Ahkeruutesi on iloksi meille vanhemmille. Woi hyvin Isä Äiti Aatos Hilkka ja Helvi.

5 KILVAN KESTÄÄ SUOMALAINEN

Sakkolalaiset nyt oma mies

TEUVO VISKARI eduskuntaan

AGROLOGI, MAANVILJELIJÄ, MAATALOUSOPETTAJA

TEUVO VISKARI

ON EHDOKKAAMME POHJOIS-HÄMEESSÄ.

TE TUNNETTE TEUVO VISKARIN:

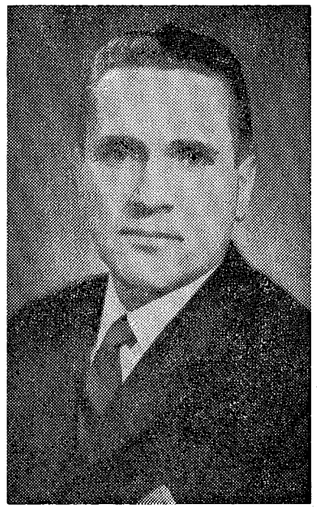

Hän nauttii kotikunnassaan Orivedellä suurta luottamusta, joista esimerkkejä: Kunnanvaltuutettu suurimmalla äänimäärällä, kirkkovaltuutettu, kansalaisopiston ja ammattioppilaslautakunnan puheenjohtaja, ammattikoulun liitovaltuuston jäsen, sekä lukuisissa kunnallisissa lautakunnissa. Pirkanmaan Maatalouskeskuksen johtokunnan jäsen, Oriveden Maamiesseuran ja Karjalaseuran puheenjohtaja.

Varmasti tunnette TEUVO VISKARIN moraaliltaan tinkimättömänä, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta etsivänä tarmokkaana ja pystyvänä miehenä.

V -58 vaaleissa oli TEUVO VISKARIN äänimäärä Pakkasen ja Pihkalan jälkeen suurin.

NYT ON TOSIAAN MAHDOLLISUUTEMME JA KESKITYMME TEUVO VISKARIN TAAKSE TULEVISSA VAALEISSA.

KESKUSTAPUOLUE TEUVO VISKARIN VALITSIJAYHDISTYS

(Ilmoitus)

ErP 6:n aseveljet Tampereella 27. 12. 1969 Keljan taistelun 30-vuotispäivänä

Klo 14.00 kokoontuivat pataljoonan miehet Kalevankankaan hautausmaalle ev.luut. Heikki Virtasen johdolla neliriviin ja luku osoitti tällöin paikalla olleen 167 miestä. Muistosanan sankarivainajille piti luutnantti Eero Kuisma palauttaen samalla mieliin sen yhteishengen ja vastuun, joka vallitsi ErP 6:n miesten keskuudessa talvisodassa. Aseveljien seppeleen laskivat sankariristille kapt. Jarl Lindberg, vääp. Matti Kuuppo ja korpr. Tauno Ahokas. Sankariristiltä marssittiin rivistönä Kalevankankaan pääportille takaisin, mistä hajaannuttiin.

Klo 16.30 alkoi Suomalaisella Klubilla Puutarhakatu 13:ssa juhlakokous, jonka avasi ev.luut. Heikki Virtanen. Samalla vietettiin hiljainen hetki riveistämme jo poistuneiden muistoksi.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin ev.luut. Heikki Virtanen ja pöytäkirjan pitäjäksi ylikers. Aapro Jääskeläinen.

Kokouksen yksimielinen päätös oli, että seuraavan kerran kokoonnumme kahden vuoden kuluttua Tampereella samoissa paikoissa Keljan taistelun muistopäivänä 27. 12. 1971. Myös juhlatoimikunta valittiin seuraavaa kokoontumista varten. Kokoonkutsujaksi ja puheenjohtajaksi tuli ev.luut. Virtanen, varapuh.joht. kapt. Jarl Lindberg (Käkisalmi) ja muiksi jäseniksi Käkisalmelta: Jussi Haapasaari ja Onni Leppänen, Kaukolasta: Matti Pessi, Tauno Ahokas ja Arvo Hynni Räisälästä: Tauno Tiussa, Tauno Kiuru ja Arvi Rakkolainen sekä Sakkolasta: Matti Kuuppo, Eero Kurikka ja Aapro Jääskeläinen.

Kokouksen aikana esittivät tervehdyksiä Käkisäätiön puolesta opettaja Sulo Lehtonen, Suvanto-Säätiön ja Räisäläisten edustajana joht. Yrjö Raaska sekä Kauko-Säätiön puolesta Matti Paavilainen. Säätiöt tukivat ErP6:tta myös taloudellisesti näin 30-vuotisjuhlan merkeissä.

Lisäksi juhlaan oli lähetetty sähkeitä ja kirjeitä tervehdyksinä henkilöiltä, jotka olivat estyneet saapumasta juhlaan.

Illallistilaisuus jatkui vähäisen

AIMO KUISMA

29. 10. 1922 Sakkolan Voloskassa.

Isä Antti Kuisma, äiti Katri o.s. Koppanen, vaimo ja kolme lasta.

Jäsen mm.

- **Lempäälän kunnan valtuustossa**
- **Suvantosäätiön valtuuskunnassa**
- **Kansanedustajaehdokas Pohjois-Hämeessä**

Edelleenkin tarvitaan uskollisuutta vanhoille Sakkolan perinteille.

7

(Ilmoitus)

Kuolleita

Jalmari Hotakka syntynyt Sakkolan Kivinlemessä 22. 3. 1894. Kuoli 4. 1. 1970 Ylöjärvellä.

Alina Virolainen os. Naskali, syntynyt Sakkolan Riiskassa 18. 8. 1902, kuoli 31. 12. 1969 Vesilahden Laukossa. Hänen kotikylänään oli Sakkolassa Hovinkylä, jossa hän suoritti emäntäkoulun kurssin ja aloitti työntäyttämän tehtävänsä talon emäntänä, jota jatkoi aina viimeiseen päiväänsä saakka. Hän kuului Valkkalan Marttojen johtokuntaan.

Alina Virolainen poistui luotamme pidetty ja ystävällinen naapuri ja ystävä. Hautaus toimitettiin loppiaisena, jonka jälkeen muistotilaisuus surutalossa.

Iida Paukku os. Tiinus syntynyt Sakkolan Purpuassa 6. 3. 1903, kuoli Loimaan Aluesairaalassa 19. 12. 1969. Nykyinen kotipaikka Huittinen. Siunaus toimitettiin Huittisten kirkossa 27. 12. 1969.

Helmi Kiiski syntynyt Sakkolan Haparaisissa 20. 8. 1907 kuoli 29. 12. 1969 Punkalaitumella. Siunattiin Punkalaitumen kirkossa 17. 1. 1970 jonka jälkeen muistotilaisuus seurakuntatalossa.

Väinö Repo syntynyt 2. 12. 1910 Sakkolassa, kuoli 17. 12. 1969 Tampereella.

Eino Rudolf Koiranen syntynyt 6. 3. 1912 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 25. 12. 1969 kotonaan Vampulassa. Kotikylä Karjalassa Pyhäjärven Kahvenitsa. Siunaus Vampulan kirkossa 17. 1. 1970.

Kerttu Keva os. Laamanen syntynyt 17. 3. 1923 Sakkolan Sipilänmäellä kuoli Valkeakosken sairaalassa 24. 12. 1969. Siunaus 3. 1. 1969 nykyisen kotiseurakuntansa kirkossa Kylmäkoskella. Hän toimi virkailijana Toijalan verovirastossa.

Albert Laamasta muistellen

Opettaja Albert Laamanen poistui luotamme ikuisuuteen 21. 12. 1969 Kesälahden Mäntyniemessä. Siunaustilaisuus oli Kesälahden kirkossa 3. 1. 1970. Hän oli syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä 24. 5. 1891. Käytyään Sortavalan seminaarin tuli opettajaksi Vuokselan Päiväkiven kansakouluun. Täältä hän siirtyi jo kaksikymmenluvun alkuvuosina Käkisalmen maalaiskunnan kansakouluun johtajaopettajaksi. Tämä koulu, vaikka olikin maalaiskunnan, sijaitsi keskellä kaupunkia Vuorikalun varrella. Kun koulupiiri sitten jaettiin, tuli hän Tenkalahden koulun johtajaopettajaksi, hoitaen tätä tointa alueluovutukseen saakka. Sotien jälkeen hän oli vielä opettajana Mikkelissä, aina eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

Jo nuorena opettajana Vuokselassa joutui hän kunnallisiin ja seurakunnallisiin tehtäviin mukaan, ollen mm kanttoriurkurina jonkin aikaa.

Muutettuaan Käkisalmeen tuli hänen hoidettavakseen vuosien mittaan lukuisia kunnallisia ja seurakunnallisia luottamustoimia. Myös maanviljelys oli aina hänen sydäntään lähellä. Niinpä hän ostikin Tenkalahdesta Kuhansuo nimisen maatilan, jonka viljeleminen ja kaikkinainen kunnostus, siellä vehmaan Vuoksen varrella, tarjosi hoitajalleen aina kaipaamaansa luonnon läheisyyttä.

Mieltä lämmittävä muisto jäi mukana olleille hänen siunaustilaisuudestaan ja muistojuhlasta Kesälahden kauniissa kirkossa sekä Mäntyniemessä. Siunaustilaisuudessa puhui Käkisalmen ent. kirkkoherra rovasti Mustala, muistellen opettaja Albert Laamasta ja hänen elämäntyötään, samoen osuvasti: — Jos tämä muistotilaisuus olisi saatu pitää Käkisalmen kirkossa, emme olisi kaikki sisälle sopineet, niin laaja sukulais- ystävä- ja tuttavapiiri Albert Laamasella oli.

E. L.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ohjelman merkeissä. Rouva Eeva Koiranen esitti Aapro Jääskeläisen kirjoittaman runoasuisen muistelman ErP 6:n vaiheista talvisodassa. Valaisevan esitelmän heijastinkuvia apunaan käyttäen Kannaksen suojajoukkotaisteluista piti ev. luut. Heikki Virtanen. Kapteeni Jarl Lindberg muisteli tapahtumia yh-ajalta. Rattoisa yhdessäolo jatkui iltamyöhään leppoisassa asevelihengessä, sillä olihan meitä sentään yli 200 miestä ympäri Suomea aina Imatralta Rovaniemelle asti. Hämeenlinnan Varuskunnan soittoryhmä viihdytti musiikillaan rattoisaa iltaamme.

Aapro Jääskeläinen

KANDIDAATIN TUTKINTO

Helsingin Yliopistossa on suorittanut lääketieteen kandidaatin tutkinnon Tapio Innamaa Valkeakoskelta, äiti Hilkka Innamaa os. Hartikainen Sakkolan Hovinkylästä.

Antti Pulakan muistolle

Maanviljelijä Antti Pulakka siunattiin Urjalan kirkossa 10. 1. 1970. Hän oli syntynyt Sakkolan Riiskassa 16. 11. 1889. Siunauksen toimitti rovasti A. Arjanheimo. Hautauksen jälkeen saattoväki siirtyi seurakuntasaliin, vainajan muistoa viettämään.

Valon ja rauhan juhlana tuli sinulle noutaja. Siihen rauhan maahan, ikuiseen kotiin. Soikoon Joulun ihanat sävelet sinulle ikuista hymniä. Kimaltakoot talven lumihiutaleet kirkkaasti hautakumpusi yllä. Sinä Antti et kätkenyt kynttilääsi vakan alle, vaan annoit sen palavana loistaa. Suuri on se työ, jota pitkän elämäsi aikana olet toiminut. Lukemattomat ne illat jotka toimit Sakkolan Riiskan Nuorisoseuran hyväksi. Kuuluit Riiskan kansakoulun ja Sähköyhtiön johtokuntaan. Olit jäsenenä verolautakunnassa. Ensimmäisenä olit menemässä entiselle kotiseudulle syksyllä 1941. Täällä entisellä kotiseudulla oloa ei riittänyt pitkäksi aikaa, vaan kesäkuun 13 päivä 1944 täytyi nuo rakkaat kotipellot jättää ikuisiksi ajoiksi. Raskas oli se taival jota silloin jouduimme kulkemaan. Antille se muodostui vieläkin raskaammaksi. Hänen poikansa Veikko antoi kaikkensa tämän maan puolesta. Tämän kaiken murheen ja toivottomuuden keskellä hait lohdutusta virsikirjan sanoista. Tokkopa on nykyisessä virsikirjassa yhtään sellaista virttä, jonka sävel ei olisi ollut sinulle tuttu. Laululla tahdoit murheesi sammuttaa. Vielä sairaalassa ollessa olisit ollut halukas virsikirjasta laulamaan. Jumalaan ja hänen armoonsa turvaten kerran sanoit Rukous on minun turvani ja iloni. Näitä sanoja ajatellessä tulee mieleen raamatun sanat. Avuksi huuda minua hädässä, ja minä tahdon auttaa sinua. Virsikirjan virsi 437 säkeet 4, 5, 6.

Serkkusi Viljam

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 21. 1. 1970 Aune Sipiläinen Pirkkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä. Hän on ollut innokkaasti mukana martta- ja seurakunnallisessa työssä. Ollen harras pyhäkoulunopettaja ja uuttera veisuu-ihminen sekä Sakkolassa että Pirkkalassa.

75 VUOTTA täytti 16. 12. 1969 Johannes Tikka Voikkaalla. Hän on syntynyt Sakkolassa, josta muutti pois jo syyskuussa 1917 Kuopioon, josta eri vaiheitten kautta nykyiselle kotipaikkakunnalleen Voikkaalle.

75 VUOTTA täytti 3. 12. 1969 rovasti Kalle Vilhelm Keituri Liperissä. Hän oli Vuokselan ja Sakkolan pappina v. 1920—23. Jonka jälkeen Koiviston kirkkoherrana, kunnes v. 1943 tuli Liperin kirkkoherraksi. Rovastin arvon hän sai v. 1949.

70 VUOTTA täytti 12. 12. 1969 Lovisa Kurikka os. Koppanen Pirkkalassa. Hän on kotoisin Sakkolan Kirkolta.

70 VUOTTA täytti 31. 12. 1969 Hilma Nuora os. Karonen Tottijärven Joenpohjassa. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä, naimisiin mentyään konst. Vilh. Nuoran kanssa hänen kotikylänään oli Petäjärvi 20 vuotta. Hänen harrasteenaan on ollut kukkien kasvatus ja käsityöt.

70 VUOTTA täytti 6. 12. 1969 mv. Emanuel Pellotsalo Alastarossa. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa.

70 VUOTTA täytti rva Alma Jortikka os. Repo Huittisissa. Syntyisin Sakkolan Kaarnajoelta.

70 VUOTTA täytti 10. 2. 1970 Martti Saksanen Punkalaitumen Palojoella. Hän on syntynyt Sakkolan Riiskassa.

60 VUOTTA täyttää 18. 3. 1970 emäntä Elma Loponen os. Karja Punkalaitumella. Hän on syntynyt, kasvanut ja nuoruutensa työskennellyt Sakkolan Ojaniemessä, jossa heillä oli maatila. Kun heille annettiin asutustila Punkalaitumella on hän täälläkin työskennellyt ahkerasti kolin ja perheen hyväksi.

60 VUOTTA täytti 9. 2. 1970 Väinö Vanhanen Torontossa Canadassa. Hän on lähtöisin Sakkolan Röykkylästä.

60 VUOTTA täytti 13. 8. 1969 mv Tauno Kotti Vilppulassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kottilassa.

50 VUOTTA täytti 23. 12. 1969 Lauri Lamppu Valkeakoskella. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä. Innokas urheilu- ja yhdistystoimintamies.

50 VUOTTA täytti 22. 1. 1970 rva Elma Mäkinen os. Ollikainen Lempäälän Hollossa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä, jossa oli uutterasti mukana Lotta- ja Nuorisoseuratyössä.

Uudella kotipaikkakunnallaan Lempäälässä hän kuuluu jäsenenä Lempäälän—Viialan Osuuspankin hallintoneuvostoon, Karjalaisten naisten toiminnassa hän on ollut mukana koko seuran toiminta-ajan. Samoin hän kuuluu Kehitysvammaisten Tuki ry toimiviin jäseniin.

50 VUOTTA täyttää 22. 2. 1970 Hilkka Hännikäinen Tottijärven Joenpohjassa. Hän on syntynyt Sakkola nLuprassa.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Sakkola Seura ry.

VUOSIKOKOUS

pidetään Helsingissä Pauligin huvilassa 10. 3. klo 19.00.

Käsitellään vuosikokousasiat.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

80 VUOTTA täyttää 27. 3. 1970 Ruoveden Väärinmajan kylässä entinen maanviljelijä August Kallonen. Hän on syntynyt Lapinlahden kylässä, jossa hän rakensi ja raivasi ostamansa rappiotilan. Laajenteli viljelyksiään tarmokkaasti ostamalla suo- ja rämemaita, raivaten ne tuottaviksi pelloiksi.

Sotien jälkeen hän sai Ruovedeltä hallintaansa rakentamattoman tilan, jossa oli viljeltyä maata vain pari hehtaaria. Ripeällä toiminnallaan hän laajensi jälleen peltoalaansa toistakymmentä hehtaaria erittäin nopeassa tahdissa. Rakennutti rakennukset ja hankki uudenaikaista kalustoa sekä jalostettua karjaa tilalle, joka kohta alkoi näyttäytyä paikkakunnan voimaperäisimmin viljellyltä talolta.

Kohtalon leikiksi on laskettava, ettei Kallonen ole koskaan saanut pitemmälti elää suoranaisesti omien raivauksiensa keskellä, sillä edellämainitun tilan hän on luovuttanut nuorimmalle pojalleen, ja viettää sen lähituntumassa edelleenkin erittäin työteliäitä päiviään vanhimman poikansa perheen mukana, ostetulla Murtomäen tilalla.

Nuoruudessaan Kallonen oli innolla mukana muun muassa nuorisoseura- ja osuustoiminnallisissa riennoissa sekä maanpuolustustyössä. Hän osallistui vapaussotaan, kokien merkittävimmät tapahtumat siellä Ahvolan kovissa taisteluissa. Hän oli mukana myös molemmissa viime sodissamme. Viimeaikoina hän on avustanut Suvannon Seutua monilla kirjoituksillaan nimimerkillä Aku.

SK

EKA KARPPANEN:

Lampu Matu pelmannikello

A mist heä lienyö Matu sen koappikello hommant. Se se vast olki sit eriskummane kello. Sait sannuo sitä yhelviisii Könni kelloks tai Kölni kelloks etkä kummaskoa valehelt yhteä enempeä. Se ko neät muute ol Könni kello tapane mut soitti Kölni tuomiokirko kello nuotil. Muihe kelloloi yhe lyönni sijast teä otti ja pelas koko värsyn, puole kohal puol värsyy ja varti yl tai vaijoa joka täyve tunni viel varttivärsyn. Kahe aikoa se soitti värsyys kaks kertoa ja puole päivä ja puole yö aikoa tietyst kakstoist värsyy peräkkäi.

A sitä kahetoist soittuo soitelles, siin se jo varttitunt vierähtki nii jot se varttivärsyki sai tulla sammoa syssyy.

N o eihä sen tietyst olt pakko koko aikoa pelata. Saiha sen panna ramppii nii jot sielt lyönni aikan kuuluu voa pien rapsahus. Mut ko se seissä tökötti siin elotuva seinäl eikä tuvas tavallisest kukkoa moant, ni ei se kenekeä unta haitant vaikkei olt rampiskoa.

Tai kyl se oikijastoa yhe kerra pientä ilkoa tek. ko unehtu se säppiipano. Annaha ko mie hoastan teän kaskun iha juurta jaksai:

Se näet ol tuo Lampu Matu se aja sakkuloisist enemmä hevosmies ko kutkoa muut. Heä oikei kasvatti juoksijoi ja aikonnoa ravvuutti niil palkintolloi ympär Suomie, ja jos jonki värisii. Hänel ol Petäjärve Ryhmäs tila, eikä iha mitätö tila oltkoa. Sitteki heä tarvits lisseä leänii, ja nii heä otti ja ost Ojanimest toise tilan, mihi sit muutti perreinie elämeä iha tykkäneä. Nii hänel sit ol maita Petäjärvel ja Ojaniemes ja vähä sil välilki, noapurkyllii ko olliit. Justii näil välmail olliit ne eriskummallist paltiet, korkijat hiekkaharjukumpariet, joihe päiväpuolisis kuppeis kasvo outoi ulkomoa puita: niinpuita (lehmuksii), kynnäppäitä (jalavia) ja peähepuita (pähkinäpuita). Manskatki siel paltiejuures kasvoit suuremmiks ko misseä muuvoal ja palteihe loaet olliit syksymmäl iha punasennoa puoloi. Sijapuoloi siel kasvo kans sekä sikkoi. Ei —ei mitteä tavallissii sakkulaporsaita. Metsäsikkoi ne olliit mitä muuvoal sanotoa mäyriks. Ne olliit kaivaniet pesäkolojoa moni paikoi paltiekuppeisii.

A mitäs mie nyt — Matustha miu pit hoastoa ja häne pelmannikellostoa. Vaik emmie viel iha täs paikas siihe kelluo ast peäse.

Matul ko näet oli hevosii ni heä tarvits niil valjaita kans. A Suvanno toisel puolel Purpua kyläst asu yks nokkie valjasnikkar, Juhana Tiinus nimelteä. Häne käsisseä syntyit seuvu parroat vempeliet, ja se vemmelpuu — se pit olla kynnäppeätä. Ja sitä heä sai mielimeäri Lampu Matu palteilt.

Tuolaselt vemmelpuureisult ol Tiinukse Juhana kerra illasuus tulos metsäst Lampu Matu kartanol. Olalloa hänel ol oartosetakka sellane jot sut sut jakso kantoa. Mikä häntä lienyö hiijant tavallista pitempeä, ja siin ko viel vähä aikoa Matu kans tarinoi ni eiks voa alkantki ilta hämärtämmeä. Matu uhhuomoa hänel, jot "mihi sie nyt yö selkeä kesel Suvantuo meinoat lähtie". Patist vierasta jeämeä talluo yöks. No mikä hänes — koi Juhanal olt mihikeä suurempoa kiirettä ni lupas jeähä. Hänel tehtii tila elotuva lattijal, siihe koappikello juurel.

Ilma tietämättä kello konstiloist tuo taivoallista Tiinukse Juhana alko makkoamoa tuvas ja isäntäväk oikas itsies omal puolelloa peräkammaris.

★

Lamppuloisii puolest tuntu yö männie niiko ei mitteä. Oamul havaittii totuttuu tappoa kuko kiekuu ja ko Matu tul patistammoa vierasta oamukohvil ni tuvas ei näkynt risti sieluu. Potuska ja peitto siin voa sojottiit lattijal mut vieras ol tipotiesseä.

"Varraiha se vemmelnikkar o lähtentki", tuumi Lampu Matu itseksie ja tais uhota sammoa emännällieki.

Tais siin kakski kesästä kuuta keretä kierähtämmeä ko Tiinukse Juhanalt vemmelkynnäppeät hupeniit ja hänelt tul toas asjoa Lampu Matu palteil. A Juhanan nähhesseä Matu uhhuomoa, jot "kui sie mänkerral nii varrai läksit, koit oamukohvii uotelt?

"Vai varrai!" virkko Tiinukse Juhana. "Yömyöhä se miust ol. Läksin enneko unnie peäsin. Panitta miut makkoamoa sammoa tuppoa sen pelmanni kans. Mikä heä lie olt miehijeä, mut emmie suvaint kaike yötä häne pimputtamistoa kuunnella".

'JURKKA'

Purpuan kylä sijaitsi n. viisi km Sakkolan kirkolta Metsäpirtin suuntaan. Kylässä asui vain kuusi perhettä, saaten pääasiallisen toimeen tulonsa maanviljelyksestä. He olivat myös uskonnollista väestöä, joka pyhä näkyi kirkossa useita Purpuan kyläläisiä.

Paitsi maanviljelystä harrastettiin tässä kylässä lisäksi melkoisessa määrin miesten käsityöteollisuutta. Siellä tehtiin talvisin kirkko- ja työretkiä, eräässä talossa jopa ajelu kiessejä. Yksi näistä reki mestareista oli "Jurkka". Hänen tekemänsä reet tunnettiin lujasti tehdyiksi, siis kestäviksi, koko pitäjän alueella ."Jurkka" oli erikoisen tunnettu eräänlaisesta nopeudestaan, joka ilmeni juuri hänen rivakassa työtahdissaan: Kun toiset talot lähtivät aloittamaan rukiinniittoa oli "Jurkalla" jo kuhilaat pystyssä valmiissa rivissä. Lähi naapurissa oli nuorempia miehiä, joten käytiin kilpaan kuka nopeimmin valjastaa hevosen. Useimmin "Jukka" oli jo pitkällä tienpäällä kun toiset rimpuilivat vielä hevosen rinnustimen kanssa, miten seresniekat oli solmittu se oli taas hänen yksityisasiansa.

Suvannon alajuoksulla oli suuria vesijättöjä, niiltä ajoilta kun Suvanto "karkasi" Laatokkaan ja nämä lietteet olivat erikoisen hyviä maita viljan kasvuun. Näitä maita jaettiin eri kyliin mm Purpuan, Viiksanlahden, Karholan ja Haparaisten kylillä oli näitä lieteniittyjä. Näillä niityillä käytiin näin ollen kesällä heinän teossa ja kauran niitossa. Kasvanut sato ajettiin pois vasta talvella rekikelillä ja Suvannon jäätä käytettiin ajotienä, koska näin kulki isommat

myytävänä

HYVÄÄ KUNTOA

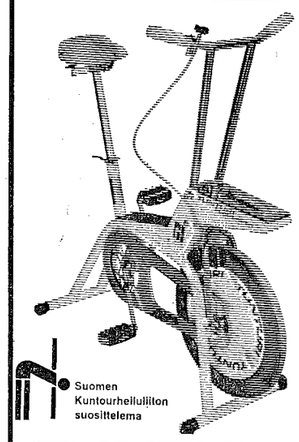

TUNTURI kuntometri

KOHOTTAA, YLLÄPITÄÄ JA MITTAA KUNTONNE

Jo muutaman minuutin harjoitus päivässä saa aikaan kuntonne kohoamisen. Verenkiertonne elpyy, hapenottokykynne paranee ja lihaksissanne on vetreyttä.

TUNTURI kuntometri

KUNNON RATKAISU

Ainoa kotikäyttöön suunniteltu kuntopyörä, joka rakenteeltaan ja mittaristoltaan on täydellinen ergometri. Antaa luotettavan perustan tehokkaitten kunto-ohjelmien toteuttamiselle, ovh. 345:-

Lempäälän Pyörä

Om. M. Toiva - Puh. 74 286

Vihittyjä

Lempäälässä vihittiin 29. 11. 1969 Pirjo Ruokonen ja Heikki Honkanen. Sulhasen äiti Hilkka Honkanen os. Ollikainen Sakkolan Petäjärveltä, isä Toivo Raudun Vehmaisista.

Lohikosken kirkossa vihittiin 13.12. 1969 Mirja Loviisa Repo ja Arto Valtonen. Morsiammen isä Heikki Repo Sakkolan Kaarnajoelta.

kuormat kuin tavallista maantieltä kulkien.

Lietteen laidassa oli "Yllikän" talo, jossa oli suuri tupa, joka oli yleinen rehuvetäjien kokoontumispaikka, jossa hevosia lepuutettiin, juotiin sajua ja purtiin evästä. Tänne "Yllin" tuvalle oli myös jonkinlainen ajokilpa aina käynnissä: ken aamulla ensinnä perille kerkesi oli sen aamuinen ajon voittaja. Tavallisimmin voittaja oli juuri "Jurkka", koska hän ei koskaan nukkumaan petastanut ja näin ollen joutui aamulla jaoissa liikkeelle. Matkaa oli Purpuasta "Yllikän" tuvalle suurinpiirtein kaksikymmentä km.

Sitten naapurit haastoivat "Jurkan" oikeaan vedonlyöntiin: Kuka ensimmäisenä "Yllikän" tuvan oven aukaisee on voittaja. "Jurkka" esitti seuraavaa maanantaiaamua sopivimmaksi kilpailupäiväksi. Kilpailusääntöihin kuului voittajan määrätä jokin työ tehtäväksi: joko saunan lämmitys, sajunkeitto ostamistaan aineista, lumella kävelyä paljain jaloin ym sellaista pientä kiusaa.

"Jurkka" ajatteli että ja kun Haparaisissa on pyhänä iltamat niin pojat nukkuu varmasti maanantaina tietämättään "rokulia" ja näin ollen voito piti olla etukäteen varmistettuna. Kun pojat sakiltaan palasivat iltamista, muistivat "Jurkan" kanssa lyödyn vedon ja päättivät lähteä matkaan heti, eikä vasta aamulla. Herkuttelivat samalla ajatuksella nähdä "Jurkka" lyömässä kuperkeikkaa ilkisittaan hangella. Pojat joutuivat perille jo neljältä maanantai aamulla ja työnnyttiin tuvan uunin vierustalle uottamaan "Jurkan" tuloa. Uunilta kuului kumminkin voimakasta kuorsausta ja kun oli saatu tuli öljylamppuun, katsottiin uuninpäälles jotta kuka siellä niin rauhallisesti hirsiä vetelee niin kukat tuo toinen olisi voinut olla kuin itse "Jurkka".

Pojat tunnustivat taas hävinneensä ja kävivät keittämään sajuvett, sekä nukkuvalle "Jurkalle" että perästä tuleville matkalaisille. Ainahan tällaisessa joukossa on kovia jutun kertojia ja "Jurkka" pärjäsi yleensä myös jutuissa kelle tahansa.

Hän oli myös innokas kala- ja metsämies jolla oli mm haulikoitakin useampia kokoa ja mallia, jopa yksi suusta syötettäväkin joka posahutti tavallista haulikkoa kauemmaksi. Joku kertoi sorsastuksestaan, kuinka sorsia tippui taivaan täydeltä kun täräytti ja samalla oikeaan suuntaan viuhautti pyssyä. Eihän "Jurkka" tätäkään tapausta valheeksi väittänyt kertoivat että hänelle sattui aivan päin vastaista ... "Jurkka" kertoi tarinansa tähän tapaan: — Kerran elokuisena aamuna soutelin verkkoja kokemaan, otin sen pitkäpiippuisen olalle että jos sattuu liuta etenpääkin lentämään ... Anha olla rantaan päästyäni näin sorsan uivan noin puolentoistasaan askeleen päässä. Otin pyssyn olalta sihtasin, täräytin, sorsa sukelsi vaikka höyhenet pöllysikin, nousi matkan päästä jälleen pintaan. — Jo on perkaas sitkijä ajattelin mutta et minulla sinne jää ... Täpin puolta tulisemman paukun ja pamahutin, perkuakse perkuas sorsa ui yhä. Em minä sinnuu sinne jätä latasin ja täräytin, latasin ja täräytin, kunnes loppui "Jurkalta" haulit, perkuaksen, perkuaksen, perkuas, en minä sinua sinne jätä! Sattui olemaan viilanruohka taskussa minä sen pieniksi palasiksi ja täpin tärskyn alle ja viilan siruset tulpan päälle. Sihtasan ja täräytin, sorsa senkun sukelsi ja nousi jälleen pintaan. Mutta ei kunnon metsämies vähästä hellitä; "Jurkka" otti kellonvitjat irti taskukellosta latasi alle entistä kovemmän tärskyn ja tukkesi kellon perät päällimmäiseksi. Sihtasi ja ampui. Kellonvitjat lensi sen sata syltä ja kiertyivät sorsalinnun kaulaan, mutta sorsalintu jatkoi uintiaan kullatut kellonvitjat kaulassa kohden Ojaniemen laivarykkiä, eikä "Jurkalla" ollut enää millä olisi ampunut ...

Lopuksi "Jurkka" kertoi miten viisas koira hänellä kerran oli ollut. Oyi syksyä jänisjahdin aikaa ja "Jurkka" aamulla käski koiran mennä ajamaan jäniksen makuulta ylös, jääden itse juomaan aamujuotavaa. Juomisen päälle piti käydän pihan perällä, mutta otti varoiksi pyssyn mukaansa. Ja — Sitähän se jänes jo kiersi pömpeliä, koira kintuillaan. Ja "Jurkka" istui ja sihtasi kun jänis tuli oven kohdalle niin siihen se kallistui, pyhäksi tuli taas paistamista emännälle ...

Vilho Sipiläinen

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruhohinnan

Syö syö veljeni syö
Burger
Burger-makkaraa syö

Aarni Lainiala, Ikaalinen,	puh. 6238	Eino Verkkoniemi, Orivesi,	puh. 2185
Aaro Lainiala, Hämeenkyrö,	puh. 15 190	Unto Ylä-Mononen, Orivesi,	puh. 2130
Erkki Kujala, Mouhijärvi,	puh. 8874	Arvi Smolander, Huutijärvi,	puh. 71 477
Kauno Majamäki, Lavajärvi,	puh. 82 170	Tauno Ryynänen, Sahalahti,	puh. 73 168
Veikko Heinisuo, Rahola,	puh. 40 477	Pertti Koskinen, Toijala,	puh. 21 581
Alpo Seppälä, Vaskivesi,	puh. 56 941	Raimo Saarnio, Lempäälä,	puh. 76 876
Mauno Kinnunen, Virrat,	puh. 5285	Harry Kujanpää, Tottijärvi,	puh. 77 819
Viljo Nieminen, Ruovesi,	puh. 2335	Heikki Nikkilä, Tottijärvi,	puh. 14 052
Ikka Lähteinen, Väärinmaja,	puh. 6719	Aulis Jussila, Eräjärvi,	puh. 6178

HOT

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

OSUUSKASSAT

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Kilpailut

Karjalaisten vanhusten tuki ry. järjesti käsityönäyttelyn "tekijät esiin Helsingissä joulukuussa. Näyttely herätti suurta kiinnostusta ja oli osoitus siitä, että käsityötaito on edelleen säilynyt, elää perinteenä karjalaisten keskuudessa. Näyttelyyn osallistuneet työt myös palkittiin. Sakkolaisten osuudeksi tuli I palkinto Hilja Rantaselle os. Uosukainen liinasta ja III palkinto kudonnaistyöt, se kunniakirjat.

Mainittakoon vielä, että Hilja Rantanen on ommellut kolme kpl Sakkolan kansallispuvun päähinettä "harakkaa", joitten ompelemiseen on mennyt aikaa 400 tuntia.

Vapaussodan jälkeisenä vuotena vihittiin Hiitolan-Raudun rautatie käyttöön. Oli silinteripäisiä ja hännystakkiasia herroja Helsingistä ja paikkakunnan parhaimmisto parhaissa puvuissaan vastaanottokomiteassa. Vain vastaanotto toimikuntaan kutsuttuna kuuluva Matti (Matu) Lamppu oli vaatimattomasti pukeutunut. Ei simsettiä kaulassa eikä lankkia patiineissa, vain lippalakki päässä. Tietysti Aapeli oli paikalla, omissa uusissa revityissä vaatteissaan. Aapelille ei koskaan kelvannut ehjät vaatteet, jos hän sai uuden puvun niin hän heti repi siihen puolenkymmentä reikää ja kiinnitti hakaneulalla muutaman kangaspalan lisä liputukseksi. — Aapeli oli tavallaan ehkä aikansa viisaimpia sakkolaisia puhui herrojen kanssa kirjasuomea ja rouville ruotsia! No, juhlat olivat Kiviniemen asemalla komeimmillaan, niin Aapeli tallusti Matun viereen sopotti korvaan: — Kaksitoista käärmettä! Täällä ei näytä olevan muita täysin viisaita kuin ME KAHDESTAAN!

*

Kaikkien haavat, avun saavat — huokasi Kallosen Kaapre kirkossa, kun kuuli vihkikuulutuksen.

PAIKKA

jossa voitte tavata tuttavia tuttavia hyvän ruoan ja juoman parissa

jossa voitte rentoutua ja viettää juhlahetken arjen lomassa

LOUNAITA
PÄIVÄLLISIÄ
KOKOUSTILOJA

Lempäälä kk
hovimestari puh. 74 078

IIII
Neljä Pilaria

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1970 6 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite Narva Vakkala. Puhelin 931 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuskassa Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Matti Riikonen ja Uuno Pulakka.

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

☐ SUORITTAA KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITÖITÄ ☐

Toijalan Seutu Oy:n Kirjapaino - Toijala 1970